

פנינים מתורת רבינו הגאון
רבי רב הבהו
קרק שליט"א
עידה"ק טבריה ת"ר

תרומה
גליון 45 | תשפ"א

והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת ופניהם איש אל-אחיו

המוטלת בתקופה זו, ע"ג מנהלי תלמודי התורה, די בכל אתר
ואתר, שלא לבטל ח"ו תשב"ר מלמודן בגלל איזה קנס כספי
כלשהוא, ואמר אין זה כי אם חורבן בית המקדש כמשמעו.
והדברים מבהילים).

ועשיית מנרת זהב טהור מקשה תעשה המנורה

וברש"י פי' מקשה לשון הכאת קורנס, כמו 'דא לדא נקש',
דהיינו כיוון דליכא חיבור צורפים במנורה, בעינן להכות ולפשט
כל החלקים, והוא דין בעשיית המנורה רק ע"י 'מקשה' תעשה
המנורה ע"י הכאה, ומצינו דין 'הכאה' נוסף במנורה דהשמן
להדלקתה, הוא שמן 'כתית' היוצא מהזית ע"י הכאתו, והמובחר
ביותר היא הטיפה הראשונה של השמן, שהיא הסמוכה ביותר
להכאה.

ויש לבאר בדרך רמז, דהא מנורה מרמזת על תורה, כדאי' בגמ'
(ב"ב כ"ה ע"ב) הרוצה להחכים ידרים שמנורה בדרום, וכתב
(דברים ל"ג, ג), "והם תוכו לרגליך ישא מדברותיך", וברמב"ן
ע"פ (שם) פי' וז"ל "יאמר שהם מוכים בכל מכה במדבר ללכת
אחריך, בכל אשר תלך, לא יחושו לרעב ולצמאון, ומכת נחש
ועקרב, רק יצאו לרגליך ואחריך ירצו, וזה כענין שנאמר
(ירמיהו ב, ב) "זכרתי לך חסד נעוריד, אהבת כלולותיך,
לכתך אחרי במדבר, בארץ לא זרועה". ישא מדברתיך
כמו "ומדברך נאווה" (שיר השירים ד ג)
יאמר שישא דברך על שפתיו ויהגה בהם
תמיד. ע"כ.

דהיינו מעשה המנורה, והדלקתה,
מלמדים אותנו, כיצד זוכים לתורה,
ולהשראת השכינה, [דהא נר המערבי
"עדות היא לבאי עולם, שהשכינה שורה
בישראל (שבת כ"ב ע"ב)], רק ע"י אותה
הכאה של "תוכו לרגליך", שמוכים בכל
מכה ומכה ללכת אחריך במדבר, זוכים
ל"ישא מדברותיך", לשאת דברך על
שפתיו ויהגה בהם תמיד.

ועשיית שלחן עצי שטים

אי' בגמ' חגיגה (כ"ו ע"ב) אלא שאני
שלחן דרחמנא קרייה עץ,
דכתיב (יחזקאל מא, כב) "המזבח עץ

ברמב"ם מצינו (הל' בית הבחירה פ"א הי"ב) שכתב וז"ל "הכל
חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם, אנשים ונשים כמקדש
המדבר, ואין מבטלין תינוקות של בית רבן לבנין" ע"כ. ומדויק
מלשון הרמב"ם שלא כתב "הכל חייבין לבנות" ומבטלין למודן
לשם כך, חוץ מתשב"ר שאין מבטלין מלמודן, ועל כרחך שאין
זה מדיני תלמוד תורה, שמותר לבטל הגדולים מלימודם,
ותשב"ר לא, כי אם הלכה בדיני בנין בית הבחירה, שזהו חלק
מבניית בית המקדש, ע"י מה שהתינוקות לא יבטלו מלימודם.

ולבאר השייכות בין לימוד תורה של תשב"ר לבנין ביהמ"ק, הנה
מצינו דכרובים הם הקדושה היותר גבוהה בביהמ"ק, עד כדי
שמיית בגמ' (יומא נ"ד ע"א) כשעולי רגלים היו באים ברגל
לביהמ"ק, היו גוללים את הפרוכת, ומראים להם את הכרובים,
ואומרים ראו חביבתכם לפני המקום, היינו שהכרובים הם הסמל
לחיבת הקב"ה כלפי ישראל, ומדוע דווקא כרובים הם הסמל
לאהבת הקב"ה לישראל, יותר משאר כלי המקדש.

אלא הביאור הוא כך, דמצינו בלשון התרגום שכתב
"כרובים" לשון תינוק 'כריא', ובבעל הטורים (כאן)
מוסיף וכתב "כשני חברים שנושאים
ונותנים בדברי תורה, היינו שכרובים
צורתם ותבניתם כתנוקות של בית רבן
העוסקים בתורה.

וממילא חזינו ש'בקודש הקדשים', המקום
הקדוש ביותר, ובכפורת הקדושה הגבוהה
ביותר, מע"ג ארון העדות, איכא צורת
תינוקות, כשני חברים הנושאים ונותנים
בדברי תורה, וזו הקדושה היותר גבוהה
ששייכת.

וזהו ביאורו, שאכן הרמב"ם נקט כן
בהלכות בית הבחירה, דחלק מבניית בית
המקדש, הוא שהתינוקות של בית רבן
יושבים ועוסקים בתורה, ואין בטלין
מלימודן.

(א.ה. כשהבאנו קמיה רבינו עלי הגיליון
להגהה, הוסיף רבינו, על גודל האחריות

שפה
לנאמנים

פניני משא ומתן עם רבינו

הכשר מצווה בברכת כהנים

ביום שלישי נו"נ עם רבינו בפלפולה
של הלכה, ובין הדברים שח רבינו,
דבשב"ק פרשת יתרו הביאו לפניו את
'הדוכן' (כעין במה קטנה שעליה עומד
בעת אשר נושא את כפיו), ורבינו אז
עמד באמצע תפילת שמו"ע, ובאמת
מנהגו של רבינו כשמבקשים ממנו
בפירוש לברך את הקהל, מפסיק

המשך בעמוד הבא

כדבעי ומכווין לעבודתו יתברך שמו, יכול להתעלות ע"י אכילתו כמו מזבח.

וזה הילפותא שלמדו התם בגמ' מהפסוק ביחזקאל, ומשום כך קרא אותו הכתוב 'עץ', כמו אותו שולחן שעל פניו נראה כזהב, אבל באמת בפנימיותו הוא מזבח עץ, כמו"כ אותה אכילה שעל פניה נראית כדבר גשמי ביותר, פנימיותה אחרי עבודה והתבוננות, כולה רוחנית כמזבח.

**מדור זה נדבת ידידנו הנעלה והנכבד' אשר עושה
אזנו כאפרכסת לתורת רבינו, שחביבה אצלו עד
לאחת, הר"ר דוד שדה שיחי', לעילוי נשמת אמו
הצדקת מרת דינה בת אסתר ע"ה**

המשך-פרישותו של רבינו בענייני אכילה

בשבוע שעבר כתבנו על פרישותו של רבינו בענייני אכילה, ומנהגו של רבינו בענייני ברכת המאכל, וקיבלנו על כך הרבה הערות והארות מתלמידי חכמים רבים ומצורבי מרבנן, אשר מפאת חוסר המקום לא יכלנו להביא את כולן. א. העירונו כמה תלמידי חכמים וביניהם מקורבו של רבינו, הרב אהרן גיא שליט"א, שמנהגו של רבינו כן, ואף אומר זאת בפירוש, היכא שרוצה לאכול כמות ניכרת, צריך לברך על חתיכה הראויה להתכבד "משום כבוד הברכה". ב. א.ה. באחד מן הימים ששהינו בחדרו של רבינו ופלפלנו עמו בהלכה, ראינו שלוקח כף אחת מן המאכל שהיה מונח ע"ג השולחן ואוכל, וקודם אכילתו מלמל כמה מילים בפיו, וכשהטינו את אזנינו לשמוע שמענוהו אומר "שלא לזרוק אבן לחמת" וכנראה כוונתו הקדושה, למאי דנפסק בשו"ע (או"ח סי' קנ"ז) "כשיגיע שעה רביעית יקבע סעודתו. ואם הוא תלמיד חכם ועוסק בלימודו ימתין עד שעה ו', ולא יאחר יותר דהוי כזורק אבן לחמת אם לא טעם מידי בצפרא" ע"כ. ישמע חכם ויוסף לקח. ג. מצרפים אנו בזאת מכתבו של מחותנו של רבינו שליט"א בנידון: בס"ד, אור לה' משפטים, שלהי סוכני"ם המזדמן עם ער"ת. כבוד העורכים הנכבדים.

דעת
הכתבה ומוסד

ראשית, אבקש להכניסני לרשימת התפלה. באשר אני הח"מ זכיתי לאחרונה להתחתן במלך, כאשר בעוד פחות משבוע חכננו חתן אציליגל שתיח' בצרית הנישואין עם הבה"ח גדליה נ"י בנו של רבינו שליט"א. על כן חשקה נפשי להשתתף מרחוק מעט בתורת המחתן הקדוש. ותודה מראש. שנית, הערה על ט"ס בגליון משפטים תשפ"א. דווארט עם האדוקי ז"ל שאינו מאמין בתורה שבעל פה, ולא כדלפס דטעות. שליטת. (לגבי מה שהבאתם גם דבדע שער על פרישותו של רבינו מעוה"ז) צאמתחתי סיפור דומה מתקופת פוניז'. שמעתי מיהודי דסס ר' גרשון נוימן, כנראה מהוועד של רבינו, שראה דמו עיניו. שהיתה תקופה שרבינו לא היה יורד לאכול, ואצ"ל הגר"ר זצ"ל היה צא מדי יום בהפסקת האהרים עם אוכל לבית המדרש ומבקש ממנו לאכול מעט!

מחילה על האריכות. ותודה מראש יעקב שכתר.

מדור זה נדבת מחותנו של רבינו הג"ר יעקב שכתר שליט"א לרגל השמחה בנישואי בתו המהוללת שתחי' עב"ג בנו של רבינו החתן המופלג כמו"ה גדליה קוק שליט"א, יה"ר שהזיווג יעלה יפה יפה, ויהיה ביתם כבית פרץ בישראל.

שפה לנאמנים - המשך

לברכת כהנים אפי' באמצע שמו"ע, דהא ברכת כהנים מדאורייתא היכא שביקשוהו לברך.

ונסתפק רבינו, היכא שהביאו לפניו את הדוכן, אי ג"כ מקרי 'דאורייתא' לישא כפים, או רק ע"י אמירה ובקשה מפורשת, והיה מקום לומר ממה שהסמך הרמב"ם (מובא במ"ב בהל' נ"כ סי' קכ"ח) ל"אמור להם" דין שיקרא הש"ץ מילה במילה, לכהן הנושא את כפיו, משמע שיש כאן יותר עניין של אמירה, ואעפ"כ אפשר לומר דוודאי אמירה יותר חשובה, וזהו עיקר ה"אמור להם", אבל גם ע"י רמיזה מקרי "אמור להם", ומחוייב לברך מדאורייתא, ולמעשה נקט רבינו שוא"ת עדיף ולא בירך ברכת כהנים.

והוסיף רבינו, שוודאי נראה דאי"צ לעלות ולברך, כיוון דהבאת הדוכן אינה רמיזה לגוף המצווה, כי אם רמיזה לטכסיסי ההכנה למצווה, דאם רימזו לו בידים, שיברך את העם זהו רמז למצווה עצמה, משא"כ הבאת 'הדוכן', הוא רק הכשר מצווה, ועל כן ליכא רמיזה כאן למצווה עצמה, כי אם להכשר מצווה, וע"כ נראה

שוודאי ליכא כאן חיוב לעלות לדוכן מדאורייתא, כמו באמירה מפורשת.

(והוסיף עוד רבינו ששמע פעם מרבי בערל מפוניבז' (ה"ה) הגר"ד פוברסקי שליט"א), שאמר שיעור לא בישיבה, והביא תוס' שמבואר שבשזירת ציצית בעינין לשמה משא"כ בקשירת הציצית לבגד לא בעינין לשמה. דלכאורה היה מקום לומר, דבקשירת הציצית לבגד, בעינין טפי 'לשמה', משזירה. וחילק הגר"ד דשזירת ציצית היא ההכנה למצווה ולזה בעינין לשמה, משא"כ קשירת הציצית לבגד, היא גוף המצווה, ובזה ליכא דין ולא בעינין לשמה).

"קול רינה וישועה באהלי צדיקים"

**מצלאין אנא קמיה מרן מלכא רבינו שליט"א לרגל
השמחה השרויה במעונו בנישואי בנו החתן
המופלג בתו"ש כמוהר"ר גדליה שיחי' עב"ג
שתחי' בת הג"ר יעקב שכתר שליט"א, יה"ר
שיעלה הזיווג יפה יפה לשם ותפארת בישראל
אבי"ר.**

הדפסת העלון לע"ג רבני טבריא:
רבה הראשי של טבריא, הצדיק החכם רבי חיים בן רבי יצחק סמאגא זצ"ל
רבה הראשי של טבריא, הצדיק החכם רבי יעקב חי בן רבי ברוך זריהן זצ"ל
מייסד ת"ת כיבאס, הצדיק החכם רבי רפאל כיבאס זצ"ל

